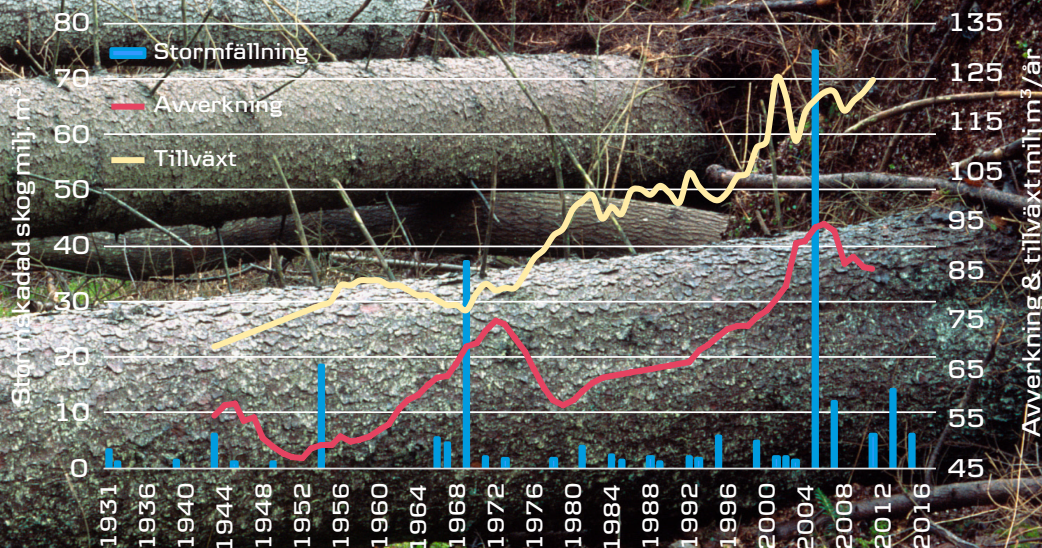

Skog & Ekonomi

NYHETER FRÅN DANSKE BANK

Vindfallen Östergötland 2002. Foto: Mattias Wästerberg/SkogenBild

Riskerna i skogen ökar

Med ett varmare klimat och mer extremväder ökar också riskerna i skogen. Ena året blåser det, andra brinner det och tredje har vi en insektsinvasion av granbarkborrar. Försäkringsbolagens kostnader ökar och därmed premierna. De senaste tjugo åren har exempelvis Länsförsäkringar haft rena skogsskadeersättningar på över 3,6 miljarder kronor. Allt är inte klimatrelaterat men mycket hänger ihop. De största skadegörarna är storm, rotröta och viltbetning. Brand och granbarkborre drabbar skogsägarna mera sällan men när det sker kan skadorna vara fullkomligt förödande. Sedan länge har forskarkåren varit överens om att klimatomställningen kommer att innebära en ökad skogstillväxt i vissa områden i världen. Norden är ett sådant område. Baksidan av klimatomställningen för den nordiska skogen är mer oklar. Vi försöker i detta nyhetsbrev beskriva skogens olika risker och vad skogsägaren kan göra för att minska riskerna i sin skog. Läs mer på sidan 2.

Med granbarkborre och dämpad skogskonjunktur faller virkespriserna i skogen!

Sällan har svängningarna gått så fort som det senaste året då skogsbolagen gått från extrem virkesbrist till ett överutbud av virke. Som en effekt av granbarkborre-invasionen ser vi den största skillnaden på grantimmer i Sydsverige. Här har priserna fallit stort med 60-75 kr/m³ på prislstan och då räknar vi inte med borttagna premier. Sågverken kämpar nu med att ta vara på den skadade skogen och att placera den ökande mängden granvaror på marknaden. Samtidigt översvämmas Europa av billigt grantimmer från de stora insektsskadorna i Centraleuropa. Vi håller det inte för osannolikt att timmerprissänkningarna fortsätter i Syd- och Mellansverige medan vi tror att priserna ligger fast på massaved. Även timmerpriserna i norr kan ligga fast. Läs mer på sidan 9.

2 Temaartikel - Riskerna i skogen ökar

- Ett förändrat klimat driver på skadeutvecklingen
- Tips - så här minskar du riskerna i skogen

6 Massamarknaden

- Massapriset faller men ljuspunkter finns
- Temaartikel: Valutadopingens effekter på svenska skogsindustrin

8 Banken analyserar trävarumarknaden

- 2 B - Barkborre & Brexit trycker marknaden
- Kraftigt minskad marknadsandel i Kina

9 Timmer & Massaved

- Virkesmarknaden kyls av i snabb takt

10 Råd till skogsägarna

- Fortsatt bra priser men fokusera på tall

11 Kända profiler ger sin syn på virkesmarknaden

- Roger Johansson, marknadschef på Sveaskog, Sydsverige: "Det är tjockt med timmer och massaved i marknaden hela vägen upp till Mälardalen."

12 Fastighetsmarknaden

- Sänkta virkespriser och barkborre påverkar marknaden

13 Ränta & Valuta

- Enkelriktat för kronkursen

Här kommer ett nytt nummer av nyhetsbrevet Skog & Ekonomi där vi serverar aktuell information från kända aktörer inom näringen, ger handfasta tips till dig som skogsägare och presenterar en ekonomisk analys av läget för skog och skogsprodukter. För dig som ännu inte är prenumerant, anmäl dig på www.danskebank.se/skog-och-lantbruk

Temaartikel 1

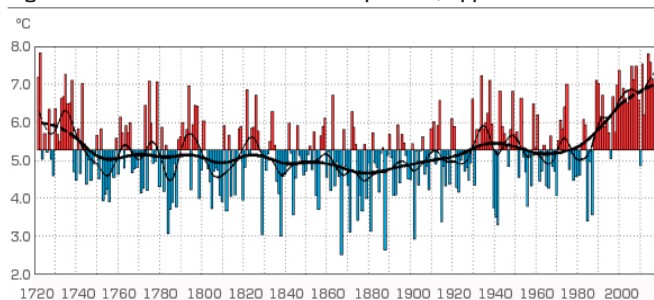
Riskerna i skogen ökar

Ett förändrat klimat driver på skadeutvecklingen

Riskerna i skogen ökar samtidigt som antalet skador på skogen accelererar. Med ett förändrat klimat så får vi också uppleva mer extremväder vilket påverkar skogen och skogsägarens förhållningsätt till de risker som finns. Detta område är stort och komplext, men vi försöker ändå skrapa lite på ytan i detta svåra ämne.

Varje år skadas numera skog för flera miljarder som en konsekvens av viltbetning, storm, rotröta, insekter, brand, andra svampar, etc. Från forskarhåll uttrycker man en stor osäkerhet hur ett förändrat klimat påverkar skadesituationen. Det kåren verkar överens om är att vi kommer att få se en högre medeltemperatur, se figur 1, med mer frekventa torrperioder som stressar träden och ökar risken för brand och insektskadorna. Regnperioderna kan bli intensivare och mer nederbörd kommer att falla som regn i stället för snö. Minskad tjäle och blötare marker under vissa perioder ökar risken för allvarliga stormskador även om det inte kommer att blåsa mer.

Figur 1. Rekonstruerad årsmedeltemperatur, Uppsala 1722–2018

Källa: SMHI

Skogsstyrelsens tillväxtscenarier tar inte hänsyn till ökade skador

En ökad medeltemperatur gör att vi i Norden får en längre tillväxtsäsong och därmed ökad tillväxt i skogen. Detta till skillnad från många andra delar av världen där vi ser en motsatt effekt. Klimateffektens ökade tillväxt är med som en parameter i Skogsstyrelsens senaste konsekvensanalys SKA-15. Det som däremot inte är med i dessa analyser är de negativa effekter med ökade skogsskador som också kommer med klimatförändringen.

Svante Claesson som ansvarade för analyserna förklarar orsaken. "Vi kan modellera klimateffekternas direkta effekter på tillväxten men inte på de indirekta effekterna, typ skador svamp, insekter, brand, storm, etc. och eftersom vi inte kan räkna och modellera på dessa så finns inte dessa indirekta effekter med."

Att dessa effekter inte är med står klart och tydligt i materialet, men vi tror ändå att det kan vara bra att understryka detta när vi diskuterar klimatets effekter på den framtida skogstillväxten.

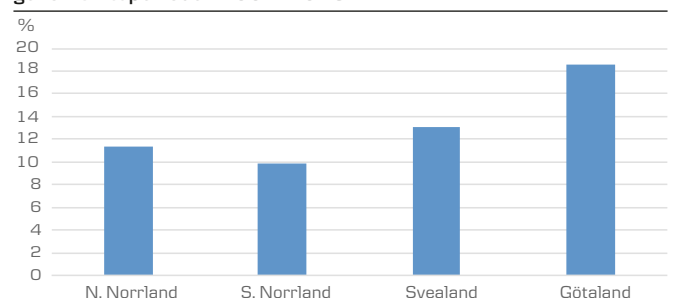
Viltbetning på tall för över 1 miljard per år

När vi talar om ökade skador i skogen måste vi naturligtvis ta upp den största skadegöraren, som är betesskador av vilt, även om dessa inte alls är relaterade till klimatet. Enligt Skogsstyrelsen kostar viltskadorna drygt 1 miljard kronor per år i tillväxtförluster på älgbetad tallungskog. I detta belopp har man alltså inte räknat med kvalitetsförluster samt skador på gran. Granskadorna består i huvudsak av barkskador från älg och kronhjort, samt betskador på plantskog. Viltbetningskadorna ligger i dag högt på agendan hos det samlade skogsbruket. Denna fråga borde det dock finnas lösningar på.

Christer Kalén, viltspecialist på Skogsstyrelsen formulerar det så här. "Vi måste anpassa viltstammarna så att det blir en godtagbar balans mellan skogsskador och de nyttor viltet ger."

Figur 2. Andel tallstammar med färskas älgbetningskadorna, genomsnitt perioden 2004–2016

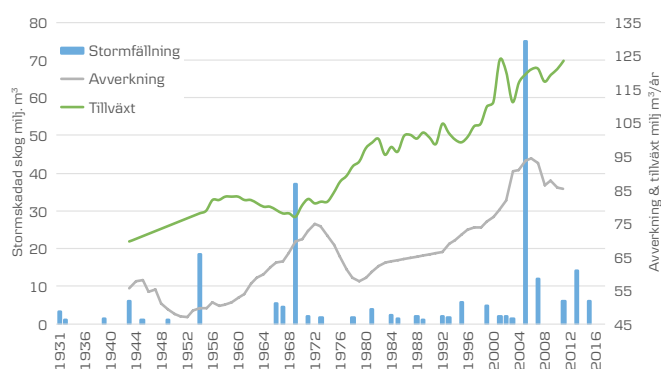

Källa: SLU

Stormskadorna ökar men gör stormarna det?

Storm är den skada som de flesta skogsägare drabbats av och tänker på när vi diskuterar skador. Enbart hos Länsförsäkringar har stormar orsakat försäkringsskador på skog för hela 3 miljarder SEK de senaste 20 åren. Vi tror också att hela svenska folket upplever att stormar och skogsskador ökat på senare år. Vi frågar oss om det är så. Vi har gått igenom stora, kända stormar 100 år tillbaka, med dokumenterade skogsskador på över 1 miljon m³ per enskilt år, se figur 3.

Figur 3. Sammanställning av dokumenterade stormskador på skog > 1 miljon m³ per år under 100 år.

Källa: Skogsstyrelsen, Danske Bank, mfl.

I vår analys kan vi konstatera några saker. Stormarna är spridda över hela landet. Götaland, och framförallt de västra delarna är överrepresenterat men i övrigt finner vi alla landsdelar i materialet. När det gäller årstiden dominerar höst och vinter, men även här hittar vi stora stormskador under årets alla månader.

När man studerar diagrammet kan man bland annat konstatera att Gudrun var något alldeles extraordinärt åtminstone i detta århundrade. Vi har också två extrema perioder. Mellan 1954 och 1969 fälldes hela 66 miljoner m³. Detta ger ett genomsnitt på drygt 4 miljoner m³/år under denna period, då avverkningen låg på cirka 60 miljoner m³ per år (7 %). Mellan 2005 och 2015 stormfälldes 113 miljoner m³. Detta ger drygt 10 miljoner m³/år under denna period då avverkningen låg på knappt 90 miljoner per år (11 %).

Stormfärd skog i Stockholm län. Foto: Skogsstyrelsen

Några av Sveriges mest kända stormar:

1902 "Julorkanen"

Nedblåst volym okänd. Två stormar i både södra och norra Sverige sammanföll på julaftonsnatten fram till den 26 dec. "Skogarna såg ut som ett rågfält, där lien gått fram."

1954 "Januaristormen"

18 miljoner m³. Egentligen var det flera stormar under denna ödesdigra januari. Värst var det den 3-4 januari då stora delar av Mellansverige drabbades.

1969 "September- och Allhelgonaorkanerna"

37 miljoner m³. Två orkaner samma höst som drabbade både Sydsverige och Mellansverige.

2005 "Gudrun"

75 miljoner m³. Sveriges hittills värsta storm som drabbade Sydsverige.

2007 "Per"

12 miljoner m³. Sverige är fortfarande i chock efter Gudrun och så kom Per till Mellansverige.

2013 "Simone, Hilde, Sven & Ivar"

14 miljoner m³. Året då stormarna avlöste varandra i Götaland och Norrland.

Johan Litsmark, naturskadespecialist, Länsförsäkringar AB
www.lansforsakringar.se

Storm är vårt största problem i skogen

"Stormarna blir inte starkare, men konsekvenserna blir värre med ökade volymer, högre träd, mindre tjäle och mer nederbörd på vintern. Våra skogsägare kan påverka risken genom mer blandskog där man lämnar lövsjärmar

som kan stå kvar och bryta vinden, mer olikåldrig skog, lägre slutavverkningsåldrar och en planerad slutavverkningsstrategi utifrån vindriktningen. Själv har jag faktiskt slutat att göra hyggen, utan börjat att plockhugga vilket ger en mer robust skog på sikt.

Det kommer alltid att blåsa och brinna. Samhället har stora möjligheter att hantera skogsbrandrisken bättre framöver. Vi ser med stor oro för framtiden där ett förändrat klimat skapar grogrund för befintliga och nya skadegörare som exempelvis svampar. Kombinationen fler skadegörare och stressade träd oroar mig, inte minst för att värdet på angripen skog sjunker snabbt."

Tabell 1. Länsförsäkringars största skogsskador de senaste 20 åren

År	Skada	Namn	Belopp milj. Kr
1999	Storm	99-stormen	90
2005	Storm	Gudrun	2200
2007	Storm	Per	240
2011	Storm	Berit	80
2011	Sorknag	Sorkåret	75
2013	Storm	Ivar, Hilde, Sven, Simone	280
2014	Brand	Salabranden	330
2015	Storm	Gorm	100
2018	Brand	Torkåret	130
2018	Barkborre	Torkåret	100
Summa:			3625

Utbetalt försäkringsbelopp relaterat till skog. Källa Länsförsäkringar AB

Skogbrand – katastrof för den drabbade skogsägaren

Brand i skogen var förr ett normaltillstånd. Enligt forskare så brann i genomsnitt 1% eller 250 000 hektar årligen, för bara 200 år sedan. Därefter blev skogen värdefull och vi människor började bekämpa bränderna. Detta har gjort att vi har varit ovana vid stora skogsbränder ända tills på senare år. Med ökad medeltemperatur och extrema torkperioder ökar risken för brand, vilket vi fått erfara med Salabranden 2014 och brandåret 2018. Även vid dessa två extraordinära brandkatastrofer så är skogsskadorna, ur ett nationellt perspektiv små. Däremot är det nog inga andra skogsskador som är så brutala för den enskilt drabbade skogsägaren som brand.

Staffan Moberg

Jurist och specialist klimatskador på
Svensk Försäkring
www.svenskforsakring.se

”Bränderna har totalt sett gått ned i antal men kostnaderna har gått upp. Salabranden kostade försäkringsbranschen cirka 400 mkr. Torkåret 2018 hade vi en mängd bränder.

Dessa är inte reglerade men prognosen indikerar cirka 500 mkr, sannolikt mindre. Det man måste komma ihåg är att ingen av dessa bränder har nått ett samhälle. Vi har haft tur. Utan på Salabranden går inte att lägga ut någon annanstans söder om detta område, i Sverige, utan att det drabbar ett samhälle. Vi ser framför oss ett klimat med mer extremväder. Det som oroar mig mest är värmekurvan. Den kommer att accelerera allt mer och även om vi skulle stoppa alla våra utsläpp denna dag så har vi in-tecknat klimatförändringar minst femtio år framåt i tiden.”

Foto: Skogsstyrelsen

Rotröta på gran ett osynligt ekonomiskt gissel

Rotröta på gran orsakad av ”Rottickan” är ett osynligt, smygande gissel för skogsägaren ända tills dess att skogen avverkas. Enligt SLUs uppskattning är cirka 15 % av den avverkningsmogna granen i Sverige angripen av rotröta. Rotrötan beräknas ge en minskad intäkt för de svenska skogsägarna på 0,5-1 miljard kr/år vad gäller kvalitetsnedsättning på virket. Utöver detta orsakar rotrötan lägre tillväxt, ökad känslighet för storm och insektsangrepp. För att minska skadorna kan man:

- Avverka vintertid
- Stubbehandla med pergamentssvamp
- Slutavverka tidigare
- Öka trädslagsblandningen

Granbarkborreinvasioner

Granbarkborreangrepp sker varje år och i stora delar av landet. Ett normalår klarar sig de flesta angripna träden och det upplevs inte som ett stort problem hos skogsägarna. Under vissa förutsättningar sker det massangrepp av barkborre med förödande skador. En varm vår och sommar i kombination med nedsatta eller skadade träd är perfekta förutsättningar för ett massutbrott. Tidigare stora angrepp är exempelvis de i Värmland under 1970-talet då cirka 5 miljoner m³ skog dödades och utbrotten efter stormarna Gudrun och Per 2006-2009, då cirka 3 miljoner m³ skog dog. Efter förra årets torksommar bedömer Skogsstyrelsen att vi har den största massinvasionen av granbarkborre någonsin. Under hösten 2018 bedömde man skador på cirka 2,5 miljoner m³ skog och prognosen är minst lika mycket i år. Om det vill sig illa så har man uppskattat att skadorna kan nå upp till 15 miljoner m³ till ett virkesvärde av 6 miljarder kronor.

Multiskadade plant- och ungskogar

Med ett förändrat klimat ökar andelen skadegörare och deras beteende. Den multiskadade skogen som nu börjar uppträda i delar av landet, säger många av de specialister vi talat med, är ett typexempel på en sådan förändring.

Anna Marntell

skogskadesamordnare, **Skogsstyrelsen**
www.skogsstyrelsen.se

”Skadorna i skogen ökar och förändrar sig. Det som oroar mig väldigt mycket är de multiskadade ungskogarna i norra Sverige, som kommit på senare år. Framförallt är det törskatesvampen, normalt ett problem för riktigt gamla tallar, som nu drabbar plant- och ungskog.

Angreppen kommer ihop med en mängd andra svampangrepp kombinerat med insektskadorna och älgbetet. Skadorna har eskalerat och nordligaste Sverige är uppemot en fjärdedel av ungskogsarealen drabbad. I vissa områden har man helt enkelt svårt att få upp någon skog över huvud taget. Detta sker i delar av landet där skogen är den avgörande basnäringen för befolkningen.”

Bild på multiskadad skog. Foto: Anna Marntell, Skogsstyrelsen

Minska riskerna i skogen

– vad kan du göra som skogsägare?

Flera av de risker som vi beskrivit här är svåra att påverka för dig som enskild, mindre skogsägare. Med detta sagt är det hög tid att öka diskussionen kring risk i skogsbruket. Generellt gäller att sprida sina åtgärder. Att plantera, röja, gallra och slutavverka på en fastighet löpande, varje år minskar naturligtvis risker i allmänhet. Men för en liten fastighet blir detta en avvägning mot virkespriser, konjunktur och kostnadseffektivitet.

Färskt älggnag på tall. Foto: Matts Rolander, Skogsstyrelsen

Vi nämner här några åtgärder som minskar riskerna:

- Inspektera din skog regelbundet och tag hjälp av andra vakande ögon som besöker din skog, exempelvis virkesköpare, jägare, etc. Sena åtgärder ökar alltid skadeeffekten.
- Markbered före plantering.
- Plantera snytbaggebehandlade plantor av rätt proveniens och trädslag på varje enskild ståndort för att minimera stressen för träden.
- Röj i tid – tidpunkten är en balans mellan viltskador och risk för snöbrott. Tillåt en ökad blandning av löv- och barrträd.
- Förstagallra inte för sent för att minska risken för snöbrott.
- Gallra aldrig sent under beståndets livscykel. Aldrig när träden passerat 20 meter. Är du tveksam vänta till slutavverkningen.
- Slutavverka inte för sent. Överväg kortare omloppstider.
- Håll viltstammen på rimliga nivåer genom planerad avskjutning.

Försäkra din skog – vilka möjligheter finns?

När skogsskadorna har ökat hos försäkringsbolagen har också premierna ökat drastiskt. Ändå tycker vi att för en privat skogsägare borde det vara en självklarhet att försäkra skogen. Stora skador händer förhållandevis sällan. Men när de drabbar en enskild fastighet så kan de vara katastrofala.

Även om en försäkring, inte på något sätt, ersätter känslomässiga och historiska värden så är det viktigt att man inte ovanpå dessa förluster också får ta en stor ekonomisk smäll. För när det gäller just skog kan de ekonomiska förlusterna bli väldigt stora vid skador som brand, storm och massiva insektsangrepp.

Viken försäkring skall man välja?

Vi har försökt att sätta oss in i de olika försäkringsbolagens villkor och kostnader för att göra en jämförelse. Det visade sig mer krävande än vi trott då villkoren varierar förhållandevis mycket. Vårt råd är därför att du som skogsägare bedömer vilken försäkringsnivå som passar dig och utifrån denna jämför de olika alternativen.

Vår rekommendation är att alla bör ha en brand- och stormförsäkring. Därefter är det mer en individuell fråga om hur stor man bedömer risken på sin fastighet. Insektsskador gäller oftast bara plantskog men några bolag har även försäkring för insektsskador på äldre skog. Vissa har kopplat skogen till en gårdsförsäkring. Någon har skogen som ett tillägg till hemförsäkringen. Och så vidare.

Följande försäkringsbolag har skogsskadeförsäkringar och i de flesta fall kan man välja nivå på försäkringen. Listan gör inte anspråk på att vara komplett.

- Dina Försäkringar
- Folksam
- If
- Länsförsäkringar
- Moderna Försäkringar

Massamarknaden

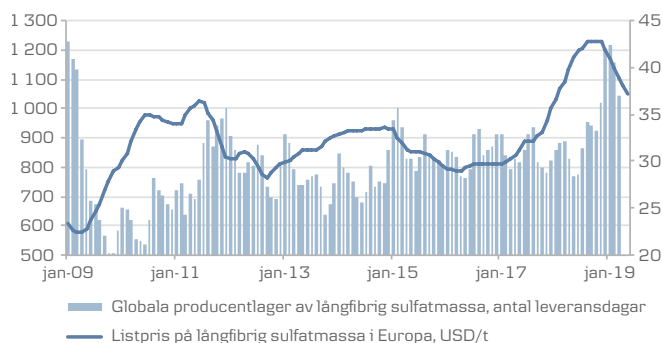
Oskar Lindström
Skogsanalytiker på
Danske Bank Markets Sverige.
www.danskebank.com

Massapriset faller men flera ljuspunkter finns

Stämningen på massamarknaden har försvagats de senaste månaderna. Hittills i år (27 maj) har priset på långfibrig sulfatmassa i Europa backat med \$159, en minskning med 13 %. Även om de globala producentlagren har kommit ned något i februari och mars så är de fortfarande på höga 37 dagar i utgången av mars. Detta kan jämföras med 31 dagar i slutet av mars förra året och ett 10-årsgenomsnitt för mars på 30 dagar. Förhoppningarna om att Kinas efterfrågan på massa skulle öka under våren, som ett svar på stimulanser, har kommit på skam. Det betyder dock inte att efterfrågan på massa i världen varit svag. I mars var leveranserna av långfibrig sulfatmassa upp med 5,5 % jämfört med förra året och ser man till hela första kvartalet var dom upp 3,4 %, jämfört med samma period förra året.

Vissa producenter förklarar läget med att världsproduktionen helt enkelt går för bra, utan några stora haverier och en underhållssäsong som ännu inte riktigt kommit igång. På kortfibrer sidan, där man hunnit bygga upp ännu större lager, har dock flera stora producenter annonserat att man kommer att dra ned produktionen för att stabilisera marknaden. Suzano, världens största massaproducent, meddelade i april att man planerar att minska sin produktion i år med mellan 1 och 1,5 miljoner ton jämfört med 2018. Detta motsvarar mellan 3-4 % av den globala produktionen av kortfibrer massa. Underhållsstopp och rena produktionsminskningar samt normal efterfrågan bör därmed leda till att lagernivåerna fortsätter att krypa nedåt. Tills dess kan dock massapriset fortsätta ned.

Figur 4. Massapris och globala producentlager

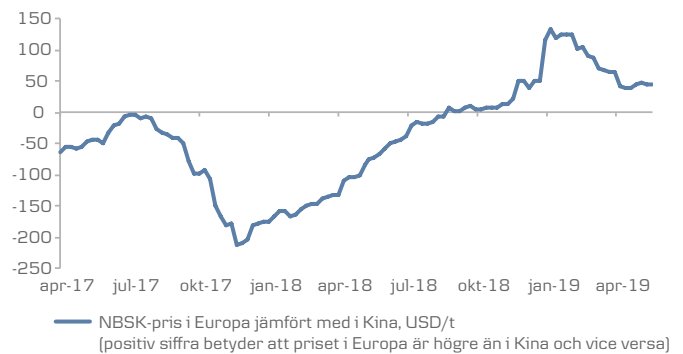

Källa: FOEX, Bloomberg, RISI

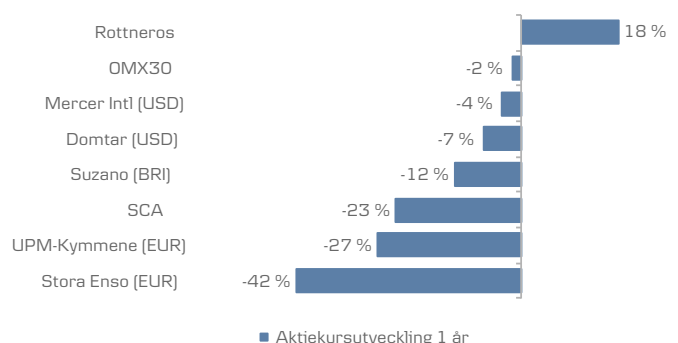
En intressant indikator är prisskillnaden mellan Europa och Kina, se figur 5. Även om skillnaden krympt, är priset idag \$46 högre i Europa på långfibrig sulfatmassa. (Efter avdrag för 30 % prisrabatt på europeiska listpriser.) Man kan nog räkna med att den skillnaden ska närma sig noll innan det europeiska priset vänder uppåt. Ser man till kursutvecklingen för massa-producenter så har de flesta sett sina aktier minska i värde det senaste året. De som sett de största minskningarna är Stora Enso och UPM-Kymmene följt av SCA. Det bolag som sticker ut är Rottneros, där aktien stigit under det senaste året, trots minskningen i massapriset. Några orsaker till detta kan möjligen vara den starkare US dollarn samt den nu bättre tillgången till massaved jämfört med förra året.

Figur 5. Massapris i Europa jämfört med i Kina

Källa: FOEX, Danske Bank Equity Research

Figur 6. Aktiekursutveckling i lokal valuta under ett år

Källa: Bloomberg

Massamarknaden – temaartikel 2

Valutadopingens effekter på den svenska skogsindustrin

2018 var generellt ett toppår för de nordiska skogsbolagen vad gäller resultat. Massaproducenter som Södra och Rottneros dubblade i princip sina rörelseresultat, 135 % respektive 89 %. Men även bolag med en mera blandad produktpalet som SCA och Stora Enso ökade sina resultat rejält, 59 % respektive 32 %.

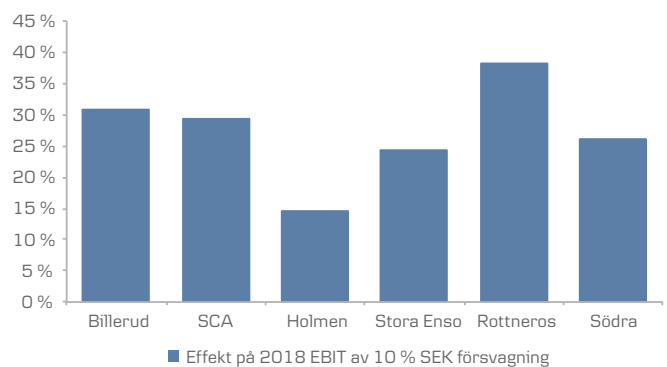
Frågan är dock hur mycket av dessa resultatförbättringar som är en konsekvens av den svaga svenska valutan. Alla bolag offentliggör inte dessa uppgifter men enligt SCAs redovisning har den svagare kronan (inklusive säkringar) höjt resultatet med 15 % jämfört med 2017 och i Rottneros har den höjt resultatet med 13 %, enligt våra beräkningar.

För alla dessa bolag har kraftiga prisökningar på massa och papper varit den viktigaste faktorn bakom resultatförbättringarna. För SCAs del höjde prisökningar resultatet med 59 % och för Rottneros bidrog det högre massapriset, i US dollar, till att resultatet ökade med 89 %.

Givet att den svenska kronans försvagning har gått fort under våren är det viktigt att förstå hur känsliga bolagens resultat är för förändringar i valutakurser. Hittills i år har till exempel euron stärkts med 4,7 % och US dollarn med 10,7 % jämfört med genomsnittet under 2018. De flesta bolag redovisar hur valutakursförändringar skulle påverka deras resultat, exklusive säkringar. De största exponeringarna gäller euron och US dollarn och, i mindre utsträckning, det brittiska pundet. Utifrån detta har vi beräknat hur en 10 % försvagning av den svenska kronan mot bolagens utländska valutaexponering skulle påverka resultatet jämfört med 2018.

För Rottneros som har den största exponeringen, beräknar vi att deras resultat skulle öka med 38 % jämfört med 2018, se figur 7. Detta framförallt om US dollarn stärks jämfört med den svenska kronan (något som alltså redan skett). Flera bolag har en känslighet på omkring 30 % - Billerud-Korsnäs 31 %, SCA 29 %, Södra 26 % och Stora Enso 24 %. Holmen sticker ut med en lägre exponering, på 14 %. Det förklaras troligen av att en relativt stor andel av deras resultat kommer från bolagets skogstillgångar, som inte exporteras utan säljs i Sverige.

Figur 7. Effekt på rörelseresultatet om SEK skulle försvagas 10 %

Källa: Bolagsrapporter, Danske Bank Equity Research

Obs! Jämförelsen bygger på bolagens egna känslighetsanalyser och visar effekten av 10 % försvagning jämfört med 2018 justerad EBIT

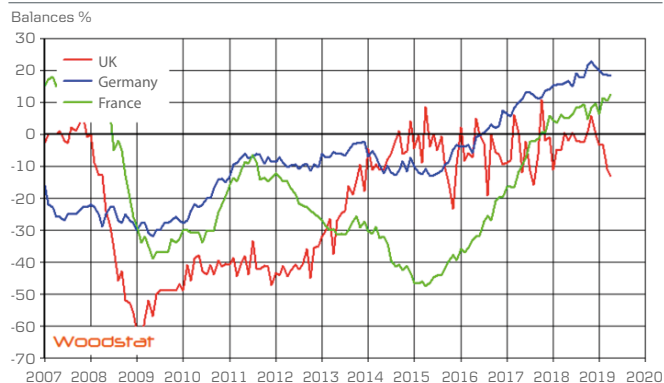

Banken analyserar trävarumarknaden

2 B - Barkborre & Brexit trycker marknaden

Sågkonjunkturen fortsätter ned – granen drabbas hårdast
Prisfallet på trävaror fortsätter under andra kvartalet och vi tror inte det är stopp med det. Tyvärr talar många faktorer för ett fortsatt prisfall. Störst prispress syns på sågad gran. Furan klarar sig betydligt bättre vilket gör att Sydsverige drabbas hårdast. Lagren av sågade varor ökar och förhoppningen att en ökad byggtakt i sommar skulle dämpa prisfallet ser ut att grusas. Generellt ser vi en dämpad byggkonjunktur på flera håll i världen. Optimismen i Europa avtar och de flesta EU-länders konfidensindikatorer på byggande pekar nedåt. Den för Sverige så otroligt viktiga brittiska marknaden är tyvärr en av dessa, se figur 8. Två viktiga undantag finns dock. Framförallt Frankrike där kurvan fortfarande pekar uppåt men också Tyskland som ligger förhållandevis stabilt.

Figur 8. Konfidensindikator för byggsektorn i Storbritannien, Tyskland och Frankrike

Källa: Eurostat, Woodstat

Turerna kring Brexit har stört trävarumarknaden

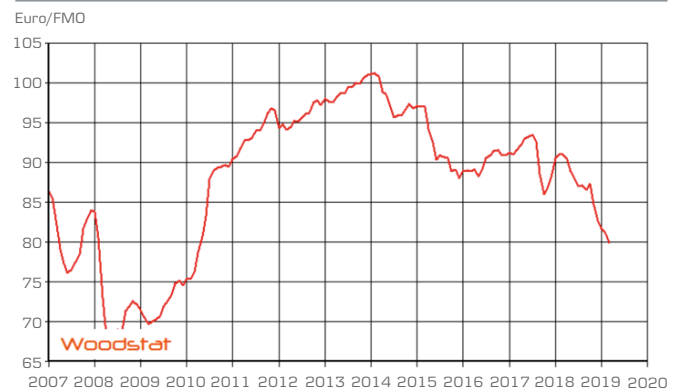
Inför Storbritanniens planerade utträde ur EU den 29 mars 2019, byggde de flesta köpare och säljare upp stora lager med trävaror i Storbritannien. När nu ingen tycks veta vad som skall hända, samtidigt som trävarupriserna faller, håller dessa lager på att avvecklas i snabb takt. Detta har rört till den brittiska marknaden och skyndat på prisfallet. Många svenska sågverk har en väldigt stor exponering på framförallt England, vilket gör att man måste placera sina varor någon annanstans samtidigt som Europa badar i timmer.

Billigt timmer i Europa

Det talas om uppemot 100 miljoner m³ insektskadat virke i Centraleuropa, framförallt gran. Kampen för att få ut det skadade virket driver även uttaget av frisk ved. Detta har gjort att timmerpriserna sjunkit dramatiskt i flera länder som exempelvis Österrike och Tyskland, se figur 9. I Österrike låg priset (mars månad) på nivåer som man får gå tillbaks nio år för att hitta och allt talar för att priset fortsätter sjunka. Ett lägre timmerpris och väldigt gott om virke på en trävarukonjunktur som vänt ned, gör naturligtvis att det driver på trävaruprissänkningarna ytterligare.

Figur 9. Österrikiska grantimmerpriser fritt bilväg EUR/m³

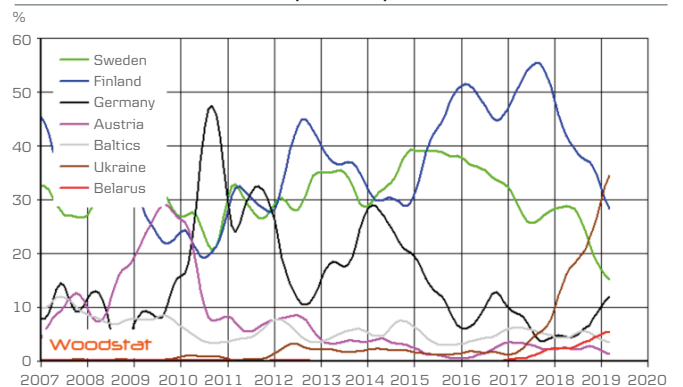

Källa: Woodstat

Kraftigt minskad marknadsandel i Kina

För några år sedan var Sverige tredje största exportland för trävaror till Kina. Vi alla trodde att Kina snart skulle bli en av Sveriges huvudmarknader för trävaror och på sikt kanske den största. Så har det inte blivit. Kinas trävaruimport har exploderat och har nu passerat 26 miljoner m³ per år. Ryska trävaror dominerar alltmer med en marknadsandel på över 60 %, följd av Kanada på knappt 20 %. Bland de europeiska exportörerna till Kina har Ukraina seglat upp som ledaren före Finland, som också tappat stort. Därefter kommer Sverige som nu håller på att bli omkörts av även Tyskland. Sveriges andel av kinas trävaruimport ligger nu på drygt 2 %. Det är farligt att bli för liten på denna viktiga marknad.

Figur 10. Marknadsandelar av den europeiska exporten till Kina för barrträvaror

Källa: Woodstat

Timmer & Massaved

Virkesmarknaden kyls av i snabb takt

Det var länge sedan vi såg en så snabb vändning på virkesmarknaden som vi sett denna vår.

Då:

För ett år sedan hade vi en virkesbristsituation av sällan skådat slag. Massa- och trävarupriser var på rekordnivåer och på väg upp, industriutbyggnaderna krävde allt mer virke, vädrets makter gjorde att avverkning och logistik inte fungerade. Virkesköparna bjöd över varandra och tävlade om allt tillgängligt virke.

Nu:

I dag ser läget helt annorlunda ut. Trävarukonjunkturen har vänt och prisfallet fortsätter. Massapriserna är fortfarande över 1000 USD/ton men riktningen är nedåt. Väderleken har varit perfekt för avverkning och transport under både vinter och vår. Industrin har haft produktionsstopp av olika slag vilket sänkt förbrukningen. Ovanpå detta har vi en barkborre-invasion i både Sverige och Europa. Virket kommer av sig självt, just nu.

Den svenska kronkursen ger svensk industri en fördel i dagsläget. Men det hjälper inte, med sämre konjunktur och överskott av ved är marknadspsykologi och självförtroende på nedgång.

Kraftiga prissänkningar på timmer i Sydsverige

I Sydsverige är det tjoakt med virke överallt för tillfället, både timmer och massaved. Grantimmerpriserna har sjunkit med 60–75 kr/m³fub på prislistan. Den faktiska prissänkningen är betydligt större om man räknar med försvunna premier och minskade efterlikvider. Sågverken försöker beta av sina dyrköpta rotstående lager. Deras värde blir mindre för varje dag och dessutom riskerar man barkborreangrepp. Samtidigt jobbar alla aktörer heroiskt med så kallad "sök och plockavverkning" för att få ut insektskadat virke. Här är svenskt skogsbruk världs bäst, både på mobilisering vid skadekris och samarbete för att rädda virkesvärden. Man blir stolt när man ser detta.

Avkylningen av virkesmarknaden är störst i Sydsverige och klingar av när man kommer längst norrut.

Kan bli brist på tall- och klentimmer

Allt fokus ligger på gran vad gäller avverkning i Syd- och Mellansverige. Samtidigt är det överskott på både grantimmer och granträvaror ute i Europa. I denna situation kommer det sannolikt att uppstå brist på talltimmer på sina håll. Även kubb och klentimmersortimenten kan vara eftertraktade under en period.

Massavedspriserna bör ligga fast

Vi har inte sett några prissänkningar på massaved ännu och frågan är om dom kommer att sänkas om inte skogsindustrikonjunkturen klappar ihop helt. Vårt huvudscenario är att massavedspriserna ligger fast i hela landet tills vidare.

Visserligen har skogsindustrin stora massavedslager för tillfället. De höga lagernivåerna beror dels på att virket flutit in i vår. Dels på att förbrukningen blivit något lägre beroende på de driftstopp som många industrier haft.

Massapriserna är fortfarande mycket höga, kronan är låg och alla vet att denna balans lätt byts till ett underskott igen, där man tvingas importera dyr ved. Det läge man har nu är egentligen perfekt och de flesta aktörer vill nog stanna i det så länge man kan.

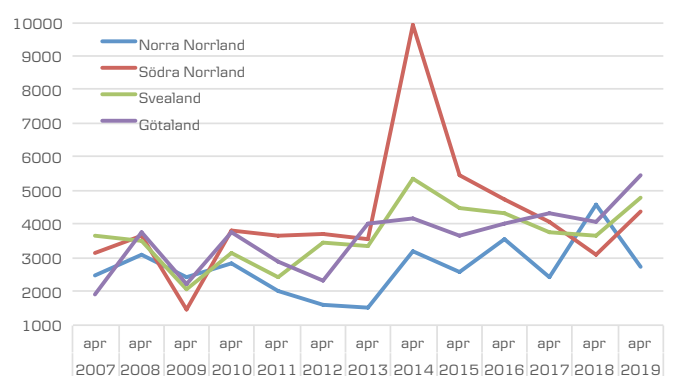

Avverkningsanmälningarna på mycket höga nivåer

Areal anmäld för slutavverkning i april ökade med 13 % jämfört med april i fjol och med 22 % för årets första fyra månader jämfört med samma period förra året. Aprilnivån ligger på historiskt höga tal framförallt i Götaland där nivån är den högsta på 11 år. Barkborren påverkar tydligt vilket syns i Blekinge där ökningen från i fjol är en tredubbling och i Kalmar län en fördubbling. Även Västernorrland och Värmland visar höga tal med plus 60 % respektive 55 %, se figur 11.

Uppenbarligen finns det ett tryck att avverka även om en del av anmälningarna säkert är tilltagna för säkerhets skull, då man befarar eller sett tilltagande barkborreangrepp. Med detta sagt är siffrorna en tydlig indikation på att virkesflödet kommer att fortsätta ett tag till.

Figur 11:
Areal hektar anmäld ansökan om avverkning i april årsvis per region

Källa: Skogsstyrelsen

Råd till skogsägarna

Marknaden har vänt men prisnivåerna är bra

När nu prissänkningarna på timmer duggar tätt i både Syd- och Mellansverige kan man som skogsägare lätt tro att tåget gått för denna gång. Det är naturligtvis sant. Skall man pricka in den absoluta toppen så skulle man sålt tidig höst 2018. Men prisnivåerna är fortfarande bra om man ser tillbaks några år. Det man nu bör tänka på är att prioritera avverkningarna efter marknaden. Vi är sannolikt i ett läge där det är bättre, än på mycket länge, att fokusera på tall i slutavverkningar och äldre gallringar med hög timmerandel.

Träffa övriga delägare i sommar och planera

Nu är tiden att bestämma ett datum där ni träffas på gården och planerar för framtiden. Ta med er nästa generation och bulla upp med utskrivna kartor och skogsbruksplaner samt bra fika. Skogsägandet kan göras ännu roligare om fler blir delaktiga och känner engagemang. Det åligger er åldermän/kvinnor att underlätta för skogsintresserade i nästa generation som skall förvalta det ni och tidigare generationer byggt upp.

Södra Sverige

Här har definitivt topp-priståget gått för grantimmer. Det är här vi sett de största prissänkningarna och det är här som sågverkssektorn påverkas mest av både barkborreved och pressen på konstruktionsgran. Här gäller det nu att säkerställa att du får avverkat och uttransporterat din skadade granskog. Skall du avverka frisk skog så fokusera på bestånd med mycket tall. I dagsläget måste du noga stämma av prisnivån med din virkesköpare och diskutera vilka bestånd som lönar sig bäst.

- Fortsatt fokus på barkborreskadad skog.
- Gränsrensning och viltbehandla om det behövs.
- Gallra – prismässigt är det ett jättebra läge för gallring av alla bestånd. Säkerställ att entreprenören har stubbbehandling.
- Slutavverkning – dags att styra mot mer talldominerade bestånd.

Mellansverige

Om man kommer norr om Mälardalen har vi också sänkt timmerpriser. Priset är dock inte lika stort som i Syd- och Mellansverige och bilden är betydligt mer splittrad i detta område. Generellt är det fortsatt bra läge för alla typer av avverkning, med ökat fokus på tall i detta marknadsläge. Glöm inte att det finns granbarkborre även i Mellansverige, så ut och inspektera dina skogar. Även hög tid att åtgärda dina gamla gallringsförsyndelser när massavedspriserna är bra.

- Kolla barkborreskador.
- Förstagallra nu. Det går inte att skylla på dåliga priser längre.
- Läge även för äldre gallringar, gärna i tallskogar. Konsultera med en skogskunnig person om du är tveksam. Gå aldrig in för sent.
- Gott läge för slutavverkning, fokus på tall.

Norra Sverige

Fortsatt kanonläge för all avverkning. Inga prissänkningar ännu och vi upplever att hela virkesmarknaden är i god balans i detta område. Vi tror dock att pristoppen är nådd och att nästa steg är en prissänkning. Stäm av priset, marknaden är fortfarande full av premier.

- Ut och röj.
- Gallring i alla former rekommenderas. Vid sena gallringar konsultera med någon skogskunnig. Det är nästan alltid bättre att vänta till slutavverkning om du kommer in sent i beståndet.
- Bra läge att slutavverka i alla bestånd. Stort intresse och goda priser på timmer och massaved.

Ta chansen att byta lite åsikter med våra kunniga Skogs & Lantbruksspecialister på världens största skogsmässa SkogsElmia 6-8 juni 2019.

*Vi finns i monter 526 mitt i skogen.
Vi ses!*

Kända profiler ger sin syn på virkesmarknaden

Kända profiler inom skogsnäringen ger sin syn på marknaden och råvarusituationen.

Roger Johansson
Marknadschef syd, Sveaskog
www.sveaskog.se

Sydsverige: Det är tjockt med timmer och massaved i marknaden hela vägen upp till Mälardalen. Vi är i konjunkturläge där skogsägarna passar på att sälja, köparna försöker avverka sina dyrköpta rotlager och ovanpå detta har vi massiva

granbarkborreangrepp. Skadorna gör att gallringarna och tallandelen minskar. Pristrenden är fortfarande något ned på grantimmer men mer stabil på talltimmer, klinttimmer och massaved.

Mellansverige: Även om situationen här är mer balanserad än i Sydsverige så är det gott om grantimmer och framförallt massaved. Lagren av massaved beror till stor del på den mängd planerade och oplanerade driftstopp i industrin under det senaste halvåret. Prisjusteringarna har varit mindre än i Sydsverige och även här är pristrenden ned på grantimmer medan talltimmer, klinttimmer och massaved är mer stabil.

Norra Sverige: Hela norra Sverige känns mer balanserad utan några stora överskott av virke. Här finns ingen granbarkborreproblematik och granandelen är lägre vilket ger ett större lugn hos sågverken. Vi har inte sett några direkta prissänkningar på varken timmer eller massaved och trenden indikerar inga förändringar framöver.

Calle Nordqvist
Vd, Skogssällskapet
www.skogssallsskapet.se

Allmänt: Situationen är speciell. Konjunktoren har vänt ned från höga nivåer, vi har en traditionell vårpuckel med stort virkesflöde samtidigt som vi står inför en stor insats av tvingande barkborreavverkning. Vårens prissänkningar förvånar inte, när

industrin har ett överskott av grantimmer och massaved. Framtidsfrågan är hur stort virkesflöde den skadade skogen kommer att ge.

Timmer: Jag tror att prisnivån ligger fast till i höst. Då ser vi effekterna av den tvingande avverkningen. Det kan bli brist på talltimmer.

Massaved: Även om det är gott om fiber just nu så tror jag på oförändrade priser. Massamarknaden är mycket god och industrin behöver veden.

Peter Nilsson
Koncernchef Bergs Timber
www.bergstimber.se

Trävaror: Prisfallet från årsskiftet fortsätter under Q2. Det är framför allt England där det är pressat då man avvecklar de stora lager som alla byggde upp inför en planerad Brexit. Å andra sidan är konsumtionen fortsatt bra i såväl England som de

flesta andra marknader. Vi ökar nu exporten till USA där marknaden är bra. Det sägas mycket barkborreskadat timmer i Europa vilket pressar marknaden för sämre kvaliteter. Mot bakgrund av konjunkturläget kommer vi att dra ned vår produktionstakt i sommar.

Timmer: Timmerpriserna har under våren fallit i linje med de prissänkningar vi sett på trävaror. Det är inte alls omöjligt att vi får se ytterligare prissänkningar i höst, framförallt på grantimmer.

Massaveden: Även om industrin har gott om ved upplever vi en ödmjukhet där man vårdar sina leverantörer. Jag tror att massavedspriserna kommer att ligga fast i Sverige.

Olle Berg
Marknadschef, Setra
www.setragroup.com

Trävaror: Helt klart har vi en svagare konjunktur på många marknader, granlagren är för höga, det är gott om billigt timmer i Europa. Detta gör att trävarupriserna sjunker och priset kommer att fortsätta, framförallt på sågad gran. Furan

kommer att ha en bättre utveckling men där hänger mycket på de nordafrikanska marknaderna. Sågverk med en större exponering utanför Europa kommer att ha en viss fördel i detta konjunkturläge.

Timmer: Timmerlagren är höga och flödet är stort med tyngdpunkt på gran. Jag tror därför på fortsatta prissänkningar på grantimmer medan talltimmer klarar sig bättre.

Fastighetsmarknaden

Erik Backman
Skogs & Lantbruksspecialist
Danske Bank Östergötland
www.danskebank.se

Stark efterfrågan men virkesprissänkningar och barkborre påverkar marknaden

De senaste åren har alla stjärnor stått rätt på marknaden för skogsfastigheter. En extremt stark skogskonjunktur, ett lågt ränteläge och avsaknad av avkastning på traditionella investeringar har skapat ett stort intresse för skogsmark. 2018 noterades i Sydsverige en uppgång på 6 %, se figur 12.

Enligt våra uppgifter från säljare, köpare och mäklare har slutpriserna legat på stabila nivåer under inledningen av 2019 och intresset för skog som investering är fortsatt stort. Prisvariationerna tilltar dock och i de hårdast drabbade granbarkborreområdena ökar försiktigheten för att köpa virkesrika fastigheter med hög andel slutavverkningsbar skog. Där är det nu svårare att hitta rätt köpare och komma till snabbt avslut.

Spekulanternas frågeställningar kring försäkringsskydd, kontraktsvillkor, virkesvolym och avverkningsmöjligheter på kort sikt tilltar, vilket talar för en ökad riskbedömning på marknaden.

Troligen har vi ännu inte sett fastighetsmarknadens konsekvenser av granbarkborrens framfartart och pris-sänkningarna på virkesmarknaden. Vi spår att detta får en viss påverkan på fastighetspriserna, i synnerhet i de mest drabbade områdena. Samtidigt drivs fortfarande fastighetspriserna av ett lågt utbud, mycket placerbart kapital på marknaden och ett fortsatt lågt ränteläge.

Att tänka på vid en skogsaffär under året:

- Hur ser kassaflödet ut närmaste året? Finns avsättning för stora slutavverknings?
- Kontrollera säljarens försäkring mellan kontraktstecknande och tillträde. Vad gäller vid torka, brand eller granbarkborreangrepp?
- Har granbarkborreskadat virke huggits efter planens upprättande? Stämmer volymerna?
- Vad säger köpekontraktet om uttag av angripet virke för tiden innan tillträdet?

Mats Nilsson
Mäklare på Areal i Östergötland
www.areas.se

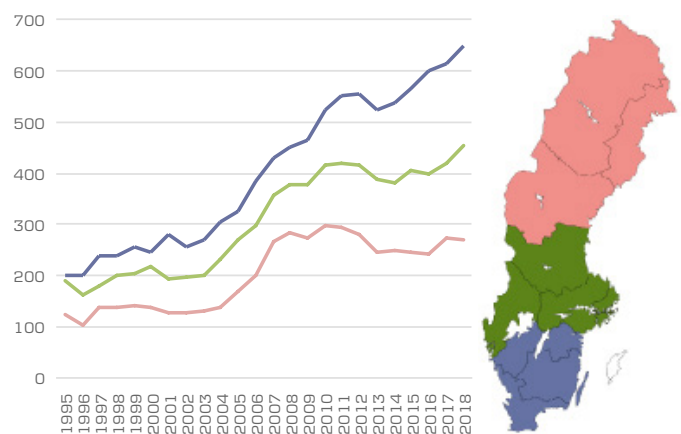
I Östergötland och norra Småland fortsätter det låga utbud av fastigheter vi sett under våren. Köparnas intresse är fortsatt starkt med slutpriser mellan 600-700 kr/m²sk och vi har lätt att komma till avslut i budgivningarna. Vi diskuterar mycket med kunderna hur granbarkborreangrepp på fastighet hanteras under försäljningsprocessen. Större effekt än så verkar inte granbarkborren ha fått på fastighetsmarknaden. Vi ser fortsatt positivt på marknaden med en stark efterfrågan på fastigheter under 2019. Stora barkborreangrepp kombinerat med sänkta virkespriser påverkar sannolikt fastighetspriset i ett längre perspektiv.

Gunnar Jönsson
Mäklare på LRF Konsult i Blekinge
www.lrfkonsult.se

I Blekinge har försäljningsläget varit gott under våren med oförändrad lätthet att komma till avslut. Noterade slutpriser i snitt 610-640 kr/m²sk. Vi upplever lite större försiktighet med virkesrika fastigheter med högre andel slutavverkningsmogen skog, men här är ändå grannar fortsatt intresserade. Förstagångsköparna värderar risker med virkesmarknaden och granbarkborren högre och tittar på möjligheterna till ett bra kassaflöde. En nedgång på virkesmarknaden bör givetvis få en påverkan på fastighetspriserna, men samtidigt är det ofta tillskotts köp som driver marknaden.

Figur 12. Nominella skogsfastighetspriser kr/m²sk, enligt LRF Konsults försäljningsstatistik.

Källa: LRF Konsult

Ränta & valuta

Bankens chefsekonom Michael Grahn ger sin syn på ränte- och valutastituationen.

<http://danskeanalyse.danskebank.dk>

Enkelriktat för kronkursen

Månadsdata indikerar nu tydligt att svensk BNP-tillväxt är på väg ned mot

1 % under det första kvartalet. Som tidigare tyngs utsikterna på hemmaplan av ett svagare bostadsbyggande och hushållens mer dämpade konsumtionstakt. En tydlig risk är därtill att svensk export kan komma att känna av produktionsfallet i tysk industri. Inflationstakten var under årets tre första månader långt under Riksbankens prognoser. Detta i kombination med att större centralbanker, som amerikanska Fed och euroområdet ECB, blev betydligt mjukare i sina budskap gjorde att Riksbanken överraskade. Redan på aprilmötet beslutade man att såväl skjuta på sin reporäntebana, som att i praktiken förlänga sina köp av statsobligationer.

Som alla vet har kronan regerat negativt på detta och försvagats. Vår bedömning är, även fortsättningsvis, att Riksbanken inte kommer att klara av att leverera en "uthållig" inflationstakt på 2 %. Detta pekar i riktning mot en oförändrad styrränta och därmed en bestående kronförsvagning. All kronförsvagning kan dock inte relateras till Riksbankens agerande, även om det antagligen är den dominerande orsaken. Till exempel har Sveriges bytesbalansöverskott gradvis minskat under många år, vilket antyder att en allt mindre andel av överskottet kan placeras i utländska tillgångar. Det faktum att Sveriges ägande av utländska tillgångar har ökat är snarare en effekt av den svagare kronan. Man kan också peka på att svenska lönekostnader ökar något snabbare än i våra konkurrentländer, något som i så fall kräver en svagare krona för att upprätthålla konkurrenskraften.

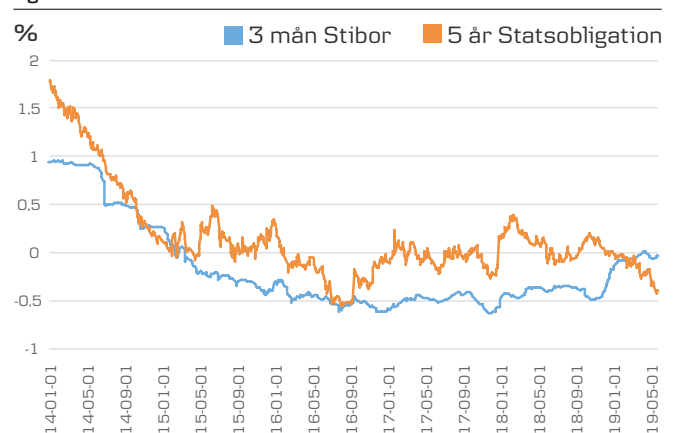
Räkna därför med att kronan kommer att vara under fortsatt press. Därutöver kommer förstås Brexit-utfallet att påverka utsikterna för svenska exportörer.

Tabell 2. Prognos ränta & valuta Danske Bank

	Spot	3m	6m	12m
3m Stibor	-0,03	0,05	0,00	0,00
5 år statsobligation	-0,59	-0,40	-0,40	-0,35
USD/SEK	9,65	9,56	9,48	9,40
EUR/SEK	10,77	10,80	10,90	11,00
GBP/SEK	12,23	12,56	12,67	12,79

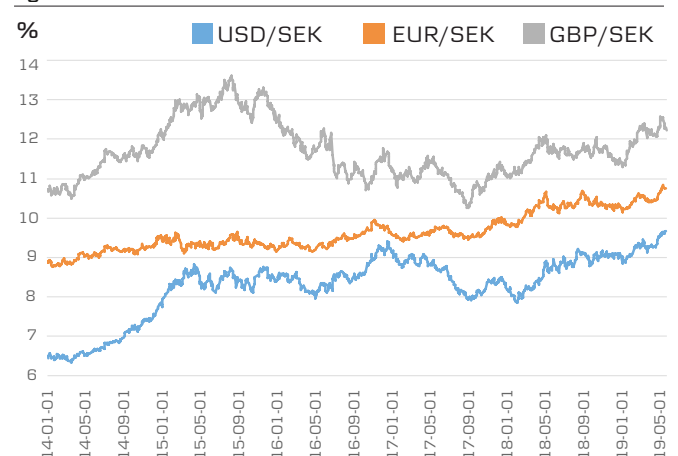
Källa: Danske Bank (Spotdatum 2019-05-22)

Figur 13. Ränta

Källa: Danske Bank

Figur 14. Valuta

Källa: Danske Bank

Om Danske Bank

Danske Bank i Sverige är en fullservicebank med ett brett utbud av produkter och tjänster inom sparande och placeringar, pension och försäkring, finansiering och betalningar samt riskhantering. Banken ingår i Danske Bank Group, ett börsnoterat aktieföretag på Köpenhamnsbörsen och en av Nordens största finanskoncerner med över 400 kontor i 15 länder. Danske Bank i Sverige har ett 30-tal bankkontor och sex regionala Finanscenter och etablerades i Sverige i samband med förvärvet av Östgöta Enskilda Bank. För mer information besök www.danskebank.se

Ansvarig utgivare

Johan Freij
Affärsområdeschef, Skag och Lantbruk
Danske Bank Sverige
Telefon 0752-48 12 61

Jag tar gärna emot synpunkter och idéer från dig som läsare.

Skicka dem till:
johan.freij@danskebank.se